

første stod for hende som Hovedsagen og den økonomiske Selvstændighed som Midlet til at naa denne.

Hun udtaler selv: „Men da den indre Emancipation, hvad Viden, Pligtfølelse og ægte Kærlighed angaar, har været mit *Hovedformaal*, saa har jeg kun lidt taget Del i Bestræbelserne for at skaffe de ydre Rettigheder. *Betingelserne* derfor har været min Opgave. Men jeg har staaet og staar i den dybeste Beundring for de Kvinder, der har taget disse ydre sociale Opgaver op, og med lige saa uskrømtet Ærbødighed som Forundring har jeg set, hvor — jeg kan næsten sige — *uhyre* vidt de har bragt det i det korte Spand af Tid, siden Tanken om Kvindens ydre Emancipation for Alvor kom frem.“

Som den sande og varmhjærte Kvinde og udgaaet fra et kærligt og harmonisk Hjem, maatte N. Z. se Kvindens største og vigtigste Opgave i Hjemmet, men vel at mærke som Mandens *jævnbyrdige* Hustru og Børnernes oplyste og dygtige Moder. Grundtanken i hendes Undervisning har derfor været at fremme den unge Kvindes personlige Udvikling og at lægge særlig Vægt paa det menneskelige, ikke paa det særlig kvindelige.

Hendes Tro paa den sande Kvindelighed var saa stærk, at hun ikke frygtede, den skulde „gaa under i Emancipationens Strøm“, men mente, at den netop vil bevares og fredes ved en selvstændig Udvikling. Men fri for alle overdrevne Forestillinger om det kvindelige Instinkt, stiller hun Kravet om en praktisk Uddannelse til Arbejdet i Hjemmet og advarer mod den Tro, at det er en Opgave, som løses ved Inspiration. Selv tog hun paa dette Omraade som paa saa mange andre Initiativet ved Oprettelsen af en Husholdningsskole allerede i 1877.

Men sætter N. Z. det lykkelige Ægteskab øverst som Kvindens Maal, saa gør hendes Følelse af kvindelig Værdighed Oprør mod det Ægteskab, som blot er en Forsørgelse, hun „ser ofte en større Kvindelighed i at forblive ugift end i at gifte sig.“ Hun ønskede, at Kvinden „skulde være stærk nok til at forsmaa

hvert arrangeret kærlighedsløst Ægteskab.“ Derfor arbejder hun paa at hjælpe den enlige Kvinde til økonomisk Uafhængighed, og det er egentlig her, at hendes Arbejde har sit Udgangspunkt.

1ste Maj 1851 begyndte N. Z. sin Virksomhed med en Privatlærerindeskole, for at give de unge Kvinder, der skulde ernære sig som Lærerinder Adgang til en ordnet og grundig Uddannelse, hvad hun selv havde savnet ved sin første Begyndelse som Privatlærerinde.

1860, da der af Ministeriet var blevet anordnet en Prøve for Skolelærerinder, oprettede N. Z. en selvstændig Afdeling under Navn af Almuelærerindeskolen, hvor der forberedtes til denne Prøve. 1877 fik Kvinder Ret til at tage Studentereksamen, og Skolen oprettede derfor et Artiumkursus for Kvinder. Endelig i 1882 aabnedes Eksamensklasserne til alm. Forberedelseksamen, da Kvinderne havde faaet Tilladelse til ogsaa at underkaste sig denne.

Det, at dette nye, den kvindelige Eksamenslæsning, straks bragtes ind under ordnede Forhold paa den allerede gamle og ansete Skole, fjærnedes ethvert Skær af noget revolutionært og har været af overordentlig stor Betydning for Kvindesagen.

Eksamenslæsningen med dens Begrænsning og ikke altid lige gavnlige Indflydelse paa Eleven var egentlig N. Z. imod, men hun bøjede sig for Tidens Krav for derved at hjælpe de unge Kvinder, som skulde uddannes til et Erhverv, og hun glædede sig, naar Eleverne bestod Eksamen smukt. Hun vilde gerne, at de skulde kunne hævde sig som Mandens Ligestillede.

Et stort og uvurderligt Arbejde er der ogsaa nedlagt i Barneskolen, der har bestaaet siden 1852. Igennem den er Fordringerne til den unge Piges almene Dannelse stegne ligesom ved de eksamensfrie Fortsættelsesklasser, som senere oprettedes i Forbindelse med Barneskolen, for at Uddannelsen ikke skulde være forbi allerede ved Skolens Slutning, en Sag, der havde ligget N. Z. meget paa Sinde.

Naar man betænker, at hele denne store Institution, hvor der

nu daglig undervises ca. 1100 Elever, er skabt af ét Menneske fra Grunden og uden noget Forbillede, er vokset med Tidens Krav uden dog at miste sit Særpræg, saa forstaar man, hvilken stor Personlighed det Menneske har været, at det ikke er for meget, naar der har været sagt, at Natalie Zahle var et Geni.

Men der er ogsaa i denne Tid gentagne Gange blevet fremhævet, at hun var fuldt og helt Kvinde, Kvinde i sin varme moderlige Følelse overfor alle de unge, hvis Uddannelse var hende betroet, og Kvinde i sin dybe Forstaaelse af Kvindens Trang og Tarv. Derfor vil ogsaa de danske Kvinder, Generation efter Generation med Stolthed og Taknemmelighed mindes hende som en af deres store.

Stormens Røster alt har sunget
Høstens Bud om Danmarks
Strand,

Tunge Byger Solen jager;
Hvor de gyldne Rugax segned,
Plovens Æg sin Fure tegned.
Rede staar den nye Ager,
Venter paa sin Sædemand.

Men Døden har strøget sin hvas-
se Le,
Og ingen Sædemand er at se.
Der sidder Kvinder ved Lam-
pens Skin
Og stirrer i Vinterens Aasyn ind,
Og Syner komme, og Syner dra-
ge. —
Da flygter Mørket bag Ruden
brat,
Da lyser som Kornmod i høst-
lig Nat
Et Glimt fra de henfarne Land-
namsdage.

Tre Sædemænd gik ud at saa,
Hvor aldrig Plov var sat i Muld.
Den ene drømte, den anden sang,
Med fulde Hænder de Skatten
svang,
I stenet Ager faldt Sædens Guld;
Og over Landet hang Himlen
graa.

Den tredie drog af Vintergem
Det blanke, svaje Plovjern frem,
I Ødemarkens golde Skød
Hun Fure efter Fure brød;